การศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperative learning) ในชั้นเรียนวิชาระบบสุขภาพ กรณีศึกษา นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขชั้นสูงเทคนิคเภสัชกรรม วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น

A Study of Coorperative Learning Classroom in Health System Subject Among of Phamacy Technique Students at Sirindhorn College of Public Health KhonKaen.Thailand

กาญจนา จัตุพันธ์[1*] และ กาญจนา สานุกูล[2]
Kanchana Jatupan[1*] and Kanchana Sanukul[2]

[1, 2] วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น
[1, 2] Sirindhorn College of Public Health Khon Kaen,Thailand
[*]**Corresponding author, E-mail:** freebird102517@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์.1เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านการเรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะด้านสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษากับการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือร่วมใจ ของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพสาธารณสุขศาสตร์ชั้นสูง เทคนิคเภสัชกรรม ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Coorperative Learning) ในวิชาระบบสุขภาพ จำนวนประชากร นักศึกษา จำนวน 35 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาระบบสุขภาพ ปีการศึกษา 2559 ระดับค่าความเชื่อมั่น 0.85 และใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการสังเกต การสนทนากลุ่ม เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีการเรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีมระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 การเรียนรู้ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการตัดสินใจระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 การเรียนรู้ด้านสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่นระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย 4.32 เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย 4.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับบรรยากาศภายในชั้นเรียน มีการช่วยเหลือกันตามกระบวนการกลุ่ม แต่ยังไม่เห็นผลลัพธ์ในด้านเนื้อหาเท่าที่ควรเพราะนักศึกษาไม่คุ้นชินกับการแสวงหาและสร้างความรู้ด้วยตนเอง

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ, ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, วิจัยในชั้นเรียน

Abstract

The purpose of this research were to study level of team skill, level of decision skill and creative of inquiry ,level of social skill . And level of the satisfaction in Coorperative learning Health System classroom belongs to Pharmacy Technique Students, Sirindhorn college of public health KhonKaen Thailand. The population were 35 students who were

studying in Health System Subject in 2016 .Data were collected by Resilience Quotient test ,*Cronbach's Alpha* Reliability 0.85 ,using the interview guide ,Observation guide ,focus group discussion Guide and analysed by statistics Mean and Standard variation for 21st Century skill practicing in Coorperative Learning questionairs ,triangualation.

The study found that level of Team skill was mean ($\bar{x}$) 0.48 SD 0.65, level of decision skill n creative of inquiry was mean ($\bar{x}$) 4.32 SD 0.65, level of social skill was mean ($\bar{x}$) 4.32 SD 0.62 , and level of the satisfication in in Coorperative learning Health System classroom was mean ($\bar{x}$) 4.42 SD 0.50 .Futhermore the finding reported that situation in classroom is support learning skill but it was not clearly in context of knowledge outcome because students were not use to with self knowledge inquiry.
Keywords: Coorperative Learning), 21st Century skill, Classroom Research

บทนำ

จากทิศทางใหม่ของการพัฒนาการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 โดยการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาด้านการศึกษาในประเทศไทย พบว่าปัญหาของเด็กไทยที่ต้องพัฒนาอย่างมากคือ การสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น คือเรื่องการแบ่งงานกันทำ การชี้ประเด็นสำคัญจากการอ่าน ทักษะในการคิดแบบวิจารณญาณ เพื่อเตรียมนักเรียนสู่สังคมการทำงานใหม่ ทักษะการเรียนรู้ด้านการคิด การทำงานเป็นทีม (วิจารณ์ พานิช, 2557)

สถาบันพระบรมราชชนกเป็นสถาบันที่ผลิตบุคลากรพื้นฐานสำคัญของระบบสาธารณสุขไทย มุ่งเน้นให้ความสำคัญด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมนักศึกษาให้มีคุณลักษณะแห่งจิตบริการและสามารถเข้าใจบริบทของชุมชนและบริการ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยกำหนดเป็นอัตลักษณ์ของสถาบัน คือ การบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ (วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น, 2558) จึงส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะในการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด มีกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานเป็นทีมโดยการร่วมมือร่วมใจ (Spencer Kagan ,1994)

ผู้วิจัยศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือร่วมใจ(Cooperative Learning) โดยผสมผสานการเรียนรู้ด้านเนื้อหาของสาระวิชา ร่วมกับ ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการคิด และทักษะการใช้เทคโนโลยี ในวิชา ระบบสุขภาพพื้นฐาน ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานด้านวิชาชีพ ที่ต้องเข้าใจบริบท สภาพการณ์การพัฒนาระบบสาธารณสุขไทย หลักการคิดของระบบสุขภาพและ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในเพื่อให้นักศึกษาได้มีทักษะ กระบวนการคิด การใช้เทคโนโลยีในการค้นหา และตัดสินใจ เลือกใช้ข้อมูลที่เหมาะสม ในการเรียนรู้สาระวิชาอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านการเรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการตัดสินใจของนักศึกษา ทักษะด้านสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพสาธารณสุขศาสตร์ชั้นสูง เทคนิคเภสัชกรรมชั้นปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษากับการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperative Learning)

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางการวิจัยเรื่องการศึกษาการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperative learning) ในชั้นเรียนวิชาระบบสุขภาพ กรณีศึกษา นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขชั้นสูงเทคนิคเภสัชกรรมเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยโดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Coorperative Learning)ในวิชาระบบสุขภาพพื้นฐาน และแนวคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสังคมไทย

1. แนวคิดการจัดการความรู้แบบร่วมมือ ร่วมใจ (Coorperative Learning)

สเปนเซอร์ เคแกน (Spencer Kagan, 1994) นักการศึกษาชาวสหรัฐ การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ คือการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อช่วยในผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านทักษะการเรียนรู้ของทีมทีมีการจัดการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ ภายใต้จุดมุ่งหมายเดียวกัน สลาวิน (Slavin ,1987) การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจคือ การจัดการเรียนการสอนที่ สร้างกลุ่มสมาชิก กลุ่มละ 4 คน แบ่งความรับผิดชอบต่างกัน ผู้เรียนมีต่างความสามารถแตกต่างกัน แต่มีการเรียนรู้ ช่วยเหลือกัน เพื่อ ให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน อาภรณ์ ใจเที่ยง (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ คือ การจัดกิจกรรมที่ผู้เรียน ได้เรียนรู้ร่วมกัน ร่วมมือกันทำงานกลุ่มตามบทบาทที่ตนเองต้องรับผิดชอบ ภายใต้เป้าหมายเดียวกันโดย เลือกผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันภายในกลุ่มดำเนินการสู่เป้าหมายได้

1.1 องค์ประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Coorperative Learning)

การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ คือแนวคิดที่มีมุมมองด้านทักษะการปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างสมาชิก ที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และรับผิดชอบร่วมกับสมาชิกด้วยกัน เพราะสมาชิกจะมีความสามารถที่ต่างกันและบทบาทหน้าที่ต่างกัน แต่เน้นผลงานภาพรวมของกลุ่มเป็นสำคัญโดยมีครูผู้สอนคอยสังเกตและให้คำแนะนำ (Johnson and Johnson, 2012) องค์ประกอบ ของการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ ความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างบุคคล (Positive Interpendence) การมีปฏิสัมพันธ์ในทางส่งเสริมกัน (Face to Face Promotive Interaction) ความรับผิดชอบส่วนตัวบุคคล (Individual Accoutability) ทักษะทางสังคม (Social Skill) กระบวนการกลุ่ม (Group Processing)

1.2 ลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ

ลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ มี 2 แบบ คือ แบบเป็นทางการ (Formal coorperative learning) และแบบที่ไม่เป็นทางการ (Informal coorperative learning) (วันเพ็ญ จันทร์เจริญ,2542) การวิจัยนี้เลือกใช้ลักษณะการเรียนรู้แบบเป็นทางการคือ เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือร่วมกลุ่ม (Co-op -Co-op) โดยแบ่งกลุ่มนักศึกษากลุ่ม 5- 7 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน นักศึกษาแต่ละกลุ่มจะได้รับหัวข้อในการสืบค้นตามเนื้อหาวิชา (Context) สมาชิกในกลุ่มจะแบ่งหน้าที่ คือ ผู้นำกลุ่มทำหน้าที่แบ่งงานตัดสินใจ มอบหมายในการสืบค้นโดยใช้อินเตอร์เนตในโทรศัพท์มือถือ ข้อมูลวิเคราะห์งานร่วมกัน คัดเลือกงาน และนำเสนอ โดยคาบเรียนถัดไป จะต้องเปลี่ยนบทบาท หน้าที่ โดยมีการฝึกการเรียนแบบร่วมมือร่วมใจ 4 คาบเรียน เนื้อหาวิชาระบบสุขภาพพื้นฐาน จะบรรจุในหัวข้อประเด็นของงาน คือ 1. ปัญหาของระบบสาธารณสุขไทยในปัจจุบัน 2. สถานการณ์การพัฒนาระบบบริการสาธารณสุข ซึ่งนักศึกษาสามารถสืบค้นสถานการณ์ อุบัติการณ์ได้ จากเวปไซด์โดยใช้โทรศัพท์ส่วนตัว โดยนักศึกษาตกลงกันแล้วให้อาจารย์พิจารณาดูก่อนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

2. แนวคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสังคมไทย

แนวคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้พัฒนาขึ้นที่อเมริกาจากความร่วมมือร่วมใจ ของภาคการศึกษา วิชาชีพระดับประเทศภาคเอกชนขนาด สำนักงานด้านการศึกษา ร่วมมือก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21th Century Skills) ทักษะที่ได้จากการอภิปรายนี้ ได้ถูกนำไปเผยแพร่เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักและสร้างทักษะเพื่อการเรียนรู้ เช่นเดียวกับการผลักดันการปฏิรูปการเรียนรู้ ของ เซอร์เคน โรบินสันนักการศึกษาระดับโลก ที่ได้เปลี่ยนแปลงแนวคิดด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Changing Education Paradigms) จากการจัดการศึกษาแบบโรงงานมาเป็น การเรียนรู้ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทันกับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงไป สรุปทักษะเป็นอักษรย่อ คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 3R 4C

ประเทศไทย ได้นำแนวคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการริเริ่มผลักดันของ ศ.นพ วิจารณ์ พานิช โดยมุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมของครูและนักเรียน ในการเปลี่ยนวิธีคิด มุมมองกระบวนการเรียนการสอน ให้นักเรียนได้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill)เน้น รูปแบบการเรียนการสอน (วิจารณ์ พานิช,2555) ที่ประกอบด้วยเนื้อหาสาระวิชา (Content)และการออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักศึกษาประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยสาระวิชาหลัก (Core Subjects) ซึ่งเป็นเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ(Interdisciplinary) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ การเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy)ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม(Environmental Literacy) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม คือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม

ทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 คือ การเรียนรู้ 3R X 7C ,3R คือ Reading คือ การอ่านออก Writing คือ ความสามารถในการขียน Arithemetics คือ ความสามารถในการคิด ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม กระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเน้นที่การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนให้ มีทั้งองค์ความรู้ ทักษะการเรียนรู้ และสมรรถนะที่นักเรียน สามารถฝึกฝนตนเอง การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการข้ามสาระวิชา ไปสู่การเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ที่ 21 โดยครูจะต้องฝึกตนเองเป็น โค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก ประสานประโยชน์แก่นักเรียน (Facilitator)

มาตรฐานการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงมุ่งเน้นที่การเรียนเนื้อหาลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญ การมีส่วนร่วมของของนักเรียน ข้อมูล เครื่องมือการเรียนรู้ ที่นักเรียนได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ ครูจึงต้องมีแนวทางการสอนเพื่อให้นักเรียนสามารถที่จะมีความรู้และได้ฝึกฝนตนเองไปด้วย รู้จุดอ่อนจุดแข็งของนักเรียนสร้างโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานจริง รู้จักการทำงานเป็นทีม

พฤติกรรมของครูและนักเรียนในชั้นเรียน การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ พบว่า นักเรียนจะมีการปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับภาพรวมบรรยากาศการสอนในชั้นเรียน พฤติกรรมของนักเรียนเป็นไปในทาง

เดียวกันส่วนทัศนคติของนักศึกษามีทั้งด้านลบและบวก และลบผลการวิจัยยังพบว่าทัศนคติยังมีความแตกต่างกันขึ้นกับเพศด้วย (Kathryn A.S Lancaster (2001), Susan M Mcmanus & Maribeth Gettinger (1996), Surendan Er,Bengu Aksu Atac (2014), Brady & Tsay (2012))

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มประชากร เครื่องมือวิจัย ระยะเวลาในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ประชากร จำนวน 35 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ที่ลงทะเบียนวิชาระบบสุขภาพพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเทคนิคเภสัชกรรมและ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คนโดยเลือกจากตัวแทนนักศึกษาที่ประสงค์จะทำกลุ่มสนทนา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Coorperative Learning)

แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview guide) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

แนวทางสังเกต (Observation Guide) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสังเกตวิธีการปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ในชั้นเรียนหรือกิจกรรม

แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guide) เพื่อใช้เป็นแนวทางการสนทนากลุ่มของนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก

การจดบันทึก ใช้การบันทึกเสียงภาคสนามเมื่อทำการสนทนากลุ่ม

เทปบันทึกเสียง ใช้ในการบันทึกเสียงของการทำกิจกรรมการสนทนากลุ่มของนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลังจากนั้นทำการถอดเทป และจัดหมวดหมู่ข้อมูลเพื่อใช้ในการเขียนวิจัยต่อไป

3. การเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากการเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย และจดบันทึกข้อมูลบทเรียนที่ได้จากแบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม หลังการเรียนการสอนแต่ละคาบ

4. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Coorperative Learning) โดยใช้สถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ลักษณะการเรียนรู้จากข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บข้อมูลที่ได้หลังจากนักศึกษาจบการเรียนการสอนวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีสามเส้า (Triangulation) โดยสัมภาษณ์ตรวจสอบข้อมูลจากนักศึกษา 8 คน ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

5. ระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้มีระยะเวลาศึกษา 3 เดือน 1มกราคม – 30มีนาคม 2559

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative study)และเชิงปริมาณ (Qualttitative study) เพื่อศึกษาการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperative Learning)ในวิชาระบบสุขภาพ กรณีศึกษา นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาธารณสุขศาสตร์ชั้นสูง เทคนิคเภสัชกรรม ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของการเรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีม

ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. สมาชิกในกลุ่มเรียนรู้ที่จะพึ่งพาอาศัย	4.2	0.5
2. นักศึกษารู้สึกตนเองสำคัญและช่วยขับเคลื่อนงานสู่เป้าหมายของทีม	4.1	0.7
3. นักศึกษาได้รู้วิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยไม่รบกวนความคิดเห็นผู้อื่น	4	0.7
4. นักศึกษาตระหนักว่างานจะสำเร็จขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของทุกคนในกลุ่ม	4.3	0.5
5. นักศึกษาเรียนรู้ที่จะทำงานโดยความไว้วางใจซึ่งกันและกัน	4.2	0.7
6. การทำงานเป็นทีมต้องหยุดเพื่อที่จะฟังเพื่อนในกลุ่มเพื่อลดความขัดแย้ง	4.2	0.6
7. สมาชิกทุกคนเห็นการขับเคลื่อนความสำเร็จของกลุ่มสำคัญมากกว่าความเห็นของตนเอง	4.3	0.5
8. สมาชิกต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายและวิธีการร่วมมือ	4.3	0.7
9. นักศึกษาได้ฝึกการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน	4.3	0.7
10. นักศึกษาได้ฝึกทักษะ ความเงียบ และสังเกตการณ์ การจดบันทึก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานเป็นทีม	4.3	0.6
รวม	4.28	0.65

จากตาราง 1 พบว่า การเรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีมโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 ประเด็นที่นักศึกษาให้ความเห็นในระดับมากที่สุด ในการฝึกทักษะการทำงานเป็นทีมคือ นักศึกษาตระหนักว่างานจะสำเร็จขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของทุกคนในกลุ่ม สมาชิกทุกคนเห็นการขับเคลื่อนความสำเร็จของกลุ่มสำคัญมากกว่าความเห็นของตนเองสมาชิกต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายและวิธีการร่วมมือ.นักศึกษาได้ฝึกการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันนักศึกษาได้ฝึกทักษะ ความเงียบ และสังเกตการณ์ การจดบันทึก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานเป็นทีม ค่าเฉลี่ย 4.30 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.5, 0.7, 0.7,0.6 ตามลำดับ) ประเด็นที่นักศึกษาให้ความเห็นในทักษะการเรียนรู้ทำงานเป็นทีมน้อยที่สุดคือนักศึกษาได้รู้วิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยไม่รบกวนความคิดเห็นผู้อื่น ค่าเฉลี่ย 4.0 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.7

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นด้านการเรียนรู้ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการตัดสินใจ

ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการตัดสินใจ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. นักศึกษาได้เรียนรู้วีการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้น	4.3	0.5
2. นักศึกษาฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อกลุ่ม	4.3	0.6
3. นักศึกษาฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อให้เพื่อนเข้าใจงานที่ตนสืบค้นมา	4.3	0.6

ตารางที่ 2 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นด้านการเรียนรู้ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการตัดสินใจ

ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการตัดสินใจ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. นักศึกษาฝึกทักษะการรับฟังความคิดเห็นในงานของเพื่อน	4.2	0.7
5. นักศึกษาเรียนรู้การตัดสินใจของทีม จากเนื้อหาของงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อเตรียมเสนอในชั้นเรียน	4.4	0.7
รวม	**4.32**	**0.65**

จากตาราง 2 พบว่าการเรียนรู้ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 ประเด็นที่นักศึกษาให้ความเห็นในระดับมากที่สุดในการเรียนรู้ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการตัดสินใจคือนักศึกษาเรียนรู้การตัดสินใจของทีม จากเนื้อหาของงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อเตรียมเสนอในชั้นเรียน ค่าเฉลี่ย 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.7 ระดับค่าเฉลี่ยแต่ละประเด็นการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันมาก คือ 4.3 และ 4.2 ประเด็นนักศึกษาให้ความคิดเห็นระดับน้อยที่สุดคือการฝึกทักษะการรับฟังความคิดเห็นในงานของเพื่อน ค่าเฉลี่ย 4.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.7

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นทักษะด้านสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ความคิดเห็นทักษะด้านสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. นักศึกษารู้ว่าเราต้องรับผิดชอบทำงานช่วยเพื่อน	4.4	0.5
2. นักศึกษาให้ความสำคัญกับบรรยากาศในการทำงานกลุ่มให้สำเร็จ	4.3	0.6
3. นักศึกษารู้ว่าเวลาใดควรพูด และเวลาใดควรเงียบ	4.2	0.6
4. นักศึกษาฝึกการช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มหากเขายังทำงานไม่สำเร็จ	4.35	0.63
5. นักศึกษารู้สึกในการนับถือตนเองและนับถือเพื่อนในกลุ่ม	4.35	0.63
รวม	**4.32**	**0.62**

จากตาราง 3 พบว่าการเรียนรู้ทักษะด้านสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 ประเด็นที่นักศึกษาให้ความเห็นในระดับมากที่สุดในการเรียนรู้ทักษะด้านสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น คือนักศึกษารู้ว่าเราต้องรับผิดชอบทำงานช่วยเพื่อน ค่าเฉลี่ย 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.5 ประเด็นนักศึกษาให้ความเห็นระดับน้อยที่สุดคือ นักศึกษารู้ว่าเวลาใดควรพูด และเวลาใดควรเงียบ ค่าเฉลี่ย 4.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.6

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือร่วมใจ

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย	SD
ระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือร่วมใจ (Coorperative Learning)	4.42	0.5
รวม	**4.42**	**0.5**

จากตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือร่วมใจ พบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือร่วมใจ ค่าเฉลี่ย 4.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.5

ผลการวิจัยจากวิธีเชิงคุณภาพเพื่อลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาในกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ

นักศึกษาในชั้นเรียนวิชาระบบสุขภาพ โดยรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ มีการแบ่ง กลุ่มนักศึกษา 7 – 8 คน สมาชิกในกลุ่มมีหน้าที่คือ 1. ผู้นำกลุ่ม 2. ผู้สืบค้นข้อมูล 3. ผู้สังเกตการณ์ 4. ผู้นำเสนอผลงาน โดยอาจารย์จะมอบหัวข้อในการสืบค้นข้อมูล และใช้เวลากลุ่ม 1 ชั่วโมงในการสืบค้นข้อมูล และอภิปรายภายในกลุ่ม อีก 1 ชั่วโมงสำหรับการฟังเพื่อน 8 กลุ่มนำเสนอ โดยอาจารย์จะเป็นผู้สรุปความรู้ท้ายชั่วโมงอีกเล็กน้อย หัวข้อที่ทำการสืบค้นข้อมูล จะเป็นตัวอย่างการพัฒนาระบบสุขภาพในบริบทต่างๆ และ ปรากฏการณ์สำคัญด้านปัญหาและพัฒนาด้านสาธารณสุข จากการสัมภาษณ์ข้อมูลพบว่า

การตัดสินใจเลือกข้อมูล นู๋จะดูข้อมูลของเพื่อนประกอบกัน ดูลักษณะของข้อมูลด้วย ถ้าเพื่อนคนนี้เก่งอยู่แล้วก็มีโอกาสเอนเอียงสูงว่าเขาจะหาข้อมูลได้ดี ส่วนใหญ่การตัดสินใจจะดูทิศทางเพื่อน ยอมให้ผลงานเสร็จเร็วไม่โต้เถียงกันมาก”ศิรินภา (ศิรินภา วัฒนาศิริตระกูล, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2559)

“ส่วนมากเพื่อนก็จะเลือกข้อมูลจากเพื่อนที่ดูน่าเชื่อถือมากกว่า เช่นเพื่อนบางคนหาข้อมูลได้ดี แต่เขาเป็นคนขี้เล่นเพื่อนก็จะไม่ค่อยเชื่อเขา ค่ะ” จิตติมา (จิตติมา คำภา, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2559)

นักศึกษาจะพยายามแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยพยายามที่จะอธิบายสิ่งที่ตนเองเข้าใจ และสิ่งที่เพื่อนเข้าใจ โดยมุ่งให้งานสำเร็จ ไม่ให้ถกเถียงกันยืดเยื้อจนเกินไป ข้อมูลที่เพื่อนๆสืบค้นมาได้จึงถือว่านักศึกษารู้เท่าๆ กัน ในพื้นฐานความรู้เดิม และได้รับความรู้ใหม่จากเพื่อน ทั้งนี้ เพื่อนที่เรียนเก่งกว่าก็จะมีแนวโน้มที่ข้อมูลของเขาจะได้รับการตัดสินใจเลือกมากกว่า

นักศึกษามีการตัดสินใจภายในกลุ่ม นักศึกษาจะยอมรับเสียงส่วนมาก ไม่ถกเถียงกันรุนแรง ความขัดแย้งด้านความคิดเห็นไม่ค่อยมีขึ้น หากเพื่อนหามาได้ และเห็นว่าดีก็จะยอมตามเพื่อน โดยตนเองนำเสนอส่วนของตนเอง ที่ได้สืบค้นมา และให้เพื่อนเลือกก่อน ว่าข้อมูลเพื่อนคนไหนครบ เนื้อหาตรงกับโจทย์ ที่ตนเองได้มามากกว่า ถ้าตกลงกันไม่ได้จะเลือกที่จะเงียบก่อนจึง พยายามออกความคิดเห็นใหม่เพื่อให้งานสำเร็จภายในเวลาที่กำหนด ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่มไม่ได้เกิดจากการโต้เถียงเพื่อให้ความคิดเห็นของตนได้รับการคัดเลือก แต่เกิดจากการที่เพื่อนในกลุ่มไม่สนใจ ทำให้รู้สึกเบื่อ แต่ก็จะพยายามปรับใจเพื่อให้งานสำเร็จ และพยายามถามเพื่อน หากเพื่อนไม่สนใจก็ไม่ไปรบเร้า มุ่งที่งานกลุ่มให้สำเร็จทันเวลา

ทั้งนี้นักศึกษาจะยังไม่คุ้นชินกับการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และไม่คิดว่าเนื้อหาที่อาจารย์ให้ทำเป็นความรู้ เพียงแต่คิดว่าเป็นงานที่ได้รับมอบหมาย จึงไม่ค่อยสนใจในเนื้อหาเท่าที่ควร เมื่อเพื่อนกลุ่มอื่นนำเสนอ

“รู้สึกชิลเกินไป ไม่เหมือนเรากำลังศึกษาหาความรู้ค่ะ แต่ถ้าอาจารย์บอกว่าเป็นส่วนหนึ่งของข้อสอบก็จะสนใจในเนื้อหามากขึ้น.” ปรินทร์ (ปรินทร์ มูลศรี ,สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2559)

ด้านผลลัพธ์เนื้อหาความรู้ จึงควรพัฒนาโดยปรับทัศนคติ และวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจชัดเจน เรื่องสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การนับถือผู้อื่นที่เป็นผู้สร้างความรู้จากกลุ่มอื่น เพื่อให้นักศึกษาได้รับประโยชน์ทั้งด้าน การฝึกทักษะและเนื้อหาความรู้

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาเรียนรู้ที่จะสังเกตเพื่อนในการทำงานร่วมกัน รับฟังเพื่อนอภิปรายและนำเสนอ ภายในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรงจากการมอบหมายบทบาทภายในกลุ่มทิศทางส่งเสริมกัน คือ ต่างคนต่างได้รับหน้าที่ในการสืบค้นข้อมูลแล้วนำเอาข้อมูลมาถกเถียง อภิปรายในกลุ่มเพื่อคัดเลือกตัวอย่างที่ดีที่สุด เป็นผลงานกลุ่ม ทุกคนจึงมี ความรับผิดชอบในการสืบค้นข้อมูล และออกความคิดเห็นช่วยเพื่อน สมาชิกในกลุ่มมีการช่วยเหลือกันในกลุ่ม ทั้งด้านการอภิปราย ช่วยแนะนำวิธีการสืบค้น และการทำความเข้าใจในเนื้อหาที่เพื่อนนำเสนอ (Slavin,1987; ไสว ฟักขาว,2542; อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) นักศึกษาจึงได้ฝึกทั้งการตั้งคำถาม และ การรับฟังคนอื่น การสื่อสาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Suhendan, 2014) ซึ่งพบบรรยากาศของการขัดแย้งบ้าง แต่ทุกคนจะสังเกตบรรยากาศและสถานการณ์ เพื่อให้งานสำเร็จทันเวลา ทั้งนี้นักศึกษายอมรับความสามารถของเพื่อนในกลุ่มที่แตกต่างกัน โดย เลือกมอบหมายงานตามความสามารถและความสนใจของเพื่อนในกลุ่ม ตามบทบาทผู้นำ ผู้สืบค้นข้อมูล ผู้สังเกตการณ์ สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ Brady & Tsay ทุกคนเปิดโอกาสและรอคอยเพื่อนที่ช้ากว่า และพยายามอธิบาย เป็นการนับถือตนเองและเพื่อนร่วมทีม (Brady & Tsay, 2012)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำผลการวิจัยนี้ไปใช้การจัดการเรียนการสอนที่ต้องการเนื้อหาที่มีความหลากหลายเชิงปรากฏการณ์จะทำให้บรรยากาศของความรู้ที่ทันสมัย น่าสนใจ มากกว่าความรู้เชิงทฤษฎี เพื่อประโยชน์ในการศึกษาระบบสาธารณสุขของประเทศไทยของนักศึกษาสาขาวิชาเทคนิคเภสัชกรรม วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา.(1 มกราคม 2559). *แหล่งเรียนรู้ศูนย์วิชาการแฮปปี้โฮม.ทฤษฎีพหุปัญญา.* สืบค้นจาก http://www.happyhomeclinic.com/a01-multiple

วันเพ็ญ จันทร์เจริญ. (1 มกราคม 2559). *การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ*. สืบค้นจาก www//pirun.ku.ac.th/~fedundl/upload/5210602443-2556-2-2.pdf

วิจารณ์ พานิช .(2557). *ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์ มูลนิธิสยามกัมมาจล

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น. (2558). *คู่มือประกันคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2557 -2561*. ขอนแก่น : เพ็ญพรินติ้ง.

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2554). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด.* กรุงเทพฯ : อี เค บุ๊คส์.

ไสว ฟักขาว. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : เอมพันธ์.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏนครปฐม.

Brady and Tsay, (2012). A case study of cooperative learning and communication pedagogy : Does working in teams make a difference?. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning, 2*(10), 78-89.

Johnson, D.W., Johnson, R.T. & Stanne, M.B. (2012). *Cooperative learning methods : A meta-analysis*. From http://www.clcrc.com/pages/cl-methods.htm.

Kagan ,M. (1994). *Learning to cooperate, cooperative to learn* . CA: Kagan Publishing.

Kathryn AS, Lancaster and Carolyn A. Strand. (2001). Using the team-learning model in a managerial accounting class: An experiment in cooperative learning. *Accounting Education*, *16*(4), 549-567.

Slavin R.E (1987). Coorperative Learning Coorperative School. *Education Leadership*, *45*(3),7-13.

Suhendan Er., & Ataç, B. A. (2014). The Attitudes of Students Towards Cooperative Learning in ELT Classes. *International Online Journal of Education and Teaching*, *1*(2).34-37.

Susan M. McManus, and Maribeth Gettinger. (1996). Teacher and student evaluations of cooperative learning and observed interactive behaviors. *The Journal of Educational Research, 90*(1),13-2.

บุคลานุกรม

จิตติมา คำภา ผู้ให้สัมภาษณ์. (กาญจนา จัตุพันธ์) ผู้สัมภาษณ์ วิทยาลัยการสาธารณสุขขอนแก่น. เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2559.

ปรินทร์ มูลศรี ผู้ให้สัมภาษณ์. (กาญจนา จัตุพันธ์) ผู้สัมภาษณ์ วิทยาลัยการสาธารณสุขขอนแก่น. เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2559.

ศิรินภา วัฒนาศิริตระกูล. ผู้ให้สัมภาษณ์. (กาญจนา จัตุพันธ์) ผู้สัมภาษณ์ วิทยาลัยการสาธารณสุขขอนแก่น. เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2559.